

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO**

Seduta tal-5 ta' Marzu, 2010

Citazzjoni Numru. 53/2007

Atlas Insurance PCC Limited (C-5601), kif surrogata fid-
drittijiet tal-assigurata taghha Magro Brothers (Foods)
Limited abbazi tal-polza ta' assicurazzjoni u tal-ligi

VS

IRISL (Malta) Ltd fil-kwalita` taghha ta' agent tal-bastiment
IRAN ALAM (IRAN ILAM skond kif korrett b'digriet tas-17
ta' Frar 2010) u in rapprezentanza tal-istess u lil Malta
Freeport Terminals Ltd

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors tas-socjeta` rikorrenti li bih esponiet:

1. Illi s-socjeta` rikorrenti tassigura lis-socjeta`
Magro Brothers (Foods) Limited li impurtat gewwa Malta
zewg containers kontenenti hwejjeg tal-ikel u cioe` *jelly* u
tomato sauce li gew danneggjati hawn Malta u cioe` fis-26
ta' April 2006 jew il-gurnata tal-ghada, pero' dejjem waqt li

I-istess *containers* kienu fil-pussess u taht il-kontroll tal-konvenuti jew min minnhom.

2. Illi d-danni sofferti mis-socjeta` assicurata jammontaw ghal Lm6348.47, skond ma jirrizulta minn *survey* maghmul tal-istess *merce*, li ghalihom ghamlet tajjeb is-socjeta` rikorrenti, li nefqet *de proprio* s-somma ta' Lm100 biex sar is-*survey* tal-istess oggetti li kienu fil-*containers* in kwistjoni, u ghalhekk giet surrogata fid-drittijiet taghha abbazi tal-polza ta' assicurazzjoni u tal-ligi.

3. Illi l-istess danni gew kawzati b'rizultat ta' nuqqas ta' hsieb, traskuragni, imperizja jew nuqqas ta' hila fl-ezercizzju tal-professjoni tal-konvenuti jew ta' min minnhom, stante li kien hemm hruq fuq il-vapur IRAN ILAM u meta gew skarikati l-istess *containers* tas-socjeta` assicurata dawn tpoggew prattikament imissu mal-*containers* li kienu hadu n-nar fuq il-vapur u b'hekk giet kawzata u jew komplot tizdied il-hsara konsiderevolment lill-istess *containers* u l-prodott ta' go fihom, meta n-nar rega' qabad, waqt li l-istess *containers* kienu fuq il-moll.

4. Illi s-socjetajiet konvenuti mitluba diversi drabi sabiex jaghmlu tajjeb ghall-istess danni baqghu inadempjenti,

5. Is-socjeta` rikorrenti talbet lill-Qorti:

[1] tiddikjara lill-intimati jew min minnhom responsabbli ghad-danni subiti mill-assicurata tas-socjeta` rikorrenti, li ghalihom ghamlet tajjeb l-istess socjeta` assikuratrici rikorrenti, ghar-ragunijiet fuq imsemmija, [2] jigu likwidati d-danni sofferti mis-socjeta` rikorrenti fis-somma ta' Lm6448.47, (kwantu ghal Lm6348.47 hsara attwali fl-imsemmija *merce* li kienet fil-*containers* u kwantu ghall-Lm100 drittijiet professjonali mhallsa lis-surveyor), jew somma verjuri li tigi likwidata minn din il-Qorti, u dan jekk hemm bzonn bl-opera ta' periti nominandi, [3] is-socjetajiet intimati jigu kundannati jhallsu lis-socjeta` rikorrenti dawk id-danni hekk likwidati minn din il-Qorti – kollox skond kif intqal fuq u ghar-ragunijiet fuq premissi.

6. Bl-imghax skond il-ligi mit-08 ta' Gunju 2006, data meta sar il-pagament relattiv, u bl-ispejjes komprizi dawk ta' ittra legali tat-28 ta' Novembru 2006, kontra s-socjetajiet konvenuti li gew ingunti ghas-subizzjoni tagghom.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti prezentati mis-socjeta` rikorrenti.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta tas-socjeta` intimata IRISL (Malta) li biha esponiet:

1. Illi l-bastiment m.v. Iran Ilam telaq minn Malta mgħobbi b'numru ta' *containers* fis-27 ta' April 2006 għall-habta tas-2.50 am. Ftit wara meta l-vapur kien għadu fl-ibhra territorjali Maltin għall-habta tat-3.05 am, irrizulta li merkanzija gewwa *open top container* numru TEXU 1005330 qabdet in-nar. F'dawn ic-cirkostanzi l-Kaptan tal-bastiment ha d-decizjoni li jerga' jirritorna lejn Malta fil-Malta Freeport sabiex jiskarika dan il-*container*.

2. Għall-ewwel u billi t-temp kien pjuttost hazin, l-awtoritajiet Maltin iddirigew lill-Kaptan biex jiehu l-bastiment fil-vicinanze ta' Popeye Village biex hemm ikun jista' jitla abbord ufficcjali tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili biex jispezzjona s-sitwazzjoni ta' dan il-*container* abbord.

3. Wara din l-ispezzjoni għall-habta tal-5.00 pm, il-bastiment gie mitlub biex javvicina l-Port il-Kbir fejn tliet ufficjali ohra tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili telghu abbord. Kien biss fit-28 ta' April 2006 fis-sighat bikrin ta' filghodu li l-bastiment thalla jidhol lura l-Freeport biex jigi skarikat il-*container* danneggjat bil-hruq kif ukoll numru ta' *containers* ohra li kienu vicin tal-istess *container* danneggjat, fosthom iz-zewg *containers* li kienu jappartjenu lil Magro Brothers. Dawn il-*containers* gew skarikati mill-bastiment u rilaxxjati lill-Malta Freeport. La l-Kaptan u lanqas l-agent tal-bastiment ma kellhom sehem fil-mod u maniera ta' kif kellhom jinzammu dawn il-*containers* gewwa l-Malta Freeport. Irrizulta li l-*containers*

kollha li gew skarikati tpoggew kollha hdejn xulxin imissu ma' xulxin, inkluz il-*container* li lahaq qabad in-nar abbord il-bastiment.

4. Wara li saret spezzjoni tal-*container* numru TEXU 100533/0 irrizulta illi gewwa fih kien hemm massa ta' *rubber* tat-*tyres* mahruqa u li deher li dan il-materjal qabad in-nar wahdu u spontanjament.

5. Irrizulta wkoll illi fit-30 ta' April 2006 il-merkanzija gewwa *container* TEXU 100533/0 rega' qabad in-nar u kien konsegwenza ta' dan in-nar f'din it-tieni okkazzjoni li *container* ta' Magro Brothers u cioe` *container* numru GESU 260708/7 gie danneggjat bil-hruq tan-nar.

Illi in vista tal-fatti hawn fuq premessi, l-intimat jeccepixxi :-

1. Illi mhuwiex responsabbli ghad-danni kawzati billi huwa qeda dmiru u l-obbligi tieghu b'mod responsabbli u agixxa b'mod diligenti bhala *bonus paterfamilias* sakemm il-merkanzija in kwistjoni kienet ghadha fil-kustodja tieghu. Ma jirrizultax li l-hruq tal-*container* abbord il-bastiment avvera ruhu minhabba xi kawza jew nuqqas imputabbli lill-bastiment jew li dan il-hruq fil-fatt ikkawza xi danni fil-*container* l-iehor ta' Magro Brothers waqt li kien ghadu abbord. Mal-mument pero` li l-*containers* in kwistjoni gew skarikati minn abbord il-bastiment u gew fdati lura fil-kustodja ta' Malta Freeport, la l-bastiment u lanqas l-agenti tieghu ma kellhom ebda sehem jew ebda kontroll fid-decizjoni ta' kif u fejn jithallew il-*containers* li gew skarikati minn abbord.

2. Illi f'kull kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, id-danni pretizi huma limitati a tenur tal-polza ta' kariku u tal-ligi.

Rat il-lista tax-xhieda prezentata mis-socjeta` intimata IRISL (Malta) Limited.

Rat ir-risposta tas-socjeta` Malta Freeport Terminals Ltd (C27581) li biha esponiet:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi t-talbiet attrici ghandhom jigu michuda fil-konfront taghha billi l-incident in kwistjoni ma garax bi traskuragini, imperizja jew nuqqas ta' hila tas-socjeta` Malta Freeport Terminals Ltd.

2. Illi d-dati u l-fatti ikkwotati mis-socjeta' attrici huma skorretti.

3. Illi l-vapur Iran Ilam, wara li hatt u ghabba *containers* fil-Freeport salpa mill-moll tal-Freeport fis-27 ta' April, 2006 fis-2.45 a.m. Fis-1.09 p.m. ta' l-istess jum, il-Kaptan tal-vapur baghat messagg lill-agent tieghu f'Malta li *container* TEXU1005330 kien ha n-nar abbord; informa lill-istess agent bin-numri tat-tmien *containers* li kienu ma' gemb dan il-*container* li kien qabad. FI-4.13 p.m. ta' l-istess jum, l-agent Randolph Mamo informa lis-socjeta` Malta Freeport Terminals Ltd bl-incident abbord il-vapur u informa lill-Freeport "*the Iran Ilam is to re-enter MFT in order to discharge unit TEXU 1005330....*". Ftit wara, il-kaptan tal-vapur, Kamyar Jahangari, informa lill-Freeport illi oltre l-*container* li kien ha n-nar (TEXU1005330), "*kindly arrange to discharge following containers from the vessel for carrying out proper damage investigation by P & I Club*" u ta n-numri tat-tmien *containers* li kienu ma' gemb il-*container* li ha n-nar. L-istess vapur wasal mal-moll tal-Freeport fit-28 ta' April, 2006 flt-3.20 a.m. u gew "*discharged*" id-disa' *containers* (dak li kien ha n-nar u t-tmienja li kienu ma' gembu) fuq il-moll tal-Freeport.

4. Kuntrarjament ghal dak allegat mis-socjeta` attrici, jirrizulta illi s-socjeta' Malta Freeport Terminals Ltd kienet hadet il-prekawzjonijiet necessarji sabiex il-*containers* jitqeghdu distanza ragonevoli minn xulxin.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti prezentati mis-socjeta` Malta Freeport Terminals Ltd.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Rat li fis-17 ta' Frar 2010 Dr. Schembri, Dr. Cassar Pullicino u Dr. Zammit Maempel iddikjaraw li jaqblu li qed jirreferu ghall-istess incident.

Gie prezentat affidavit ta' Brian Valenzia direttur tas socjeta' Atlas Insurance PCC Limited fejn qal li fuq struzzjonijiet ta' Magro Brothers (Foods) Limited, is-socjeta' attrici harget Marine Cargo Insurance Policy sabiex tkopri merkanzija konsistenti f'*jelly* u *tomato sauce*, li kellha tintbaghat go zewg *containers* minn Malta ghall-Ingilterra. Semma li l-merkanzija relattiva telqet minn Malta fis-27 ta' April 2006 abbord il-bastiment Iran Ilam, izda siegha wara li telaq il-bastiment minn Malta, *container* iehor abbord l-istess bastiment li kien fih *shredded rubber tyres* ha n-nar. Fit-28 ta' April 2006, iz-zewg *containers* assigurati kif ukoll il-*container* li kien fih *ix-shredded rubber tyres* gew zbarkati l-Malta Freeport Terminals Limited u dawn tpoggew prattikament hdejn xulxin. Fit-30 ta' April 2007 il-*container* li kien fih *ix-shredded rubber tyres* rega' qabad u dan kompla jzid il-hsara li kienet giet ikkawzata minn fuq il-bastiment Iran Ilam.

Fl-24 ta' Mejju 2007 fil-presenza tas-Sur Joseph Buhagiar rappresentat tal-P & I Club ghall-IRISL, kienu ghamlu *survey* tal-merkanzija assigurata ghand is-socjeta' Magro Brothers fejn kien instab illi parti mill-konsenja tal-*jelly* kellha l-*packing* mahruq u parti kbira mill-konsenja kienet danneggjata bis-shana qawwija kawzata min-nirien. Din il-merkanzija li kienet danneggjata kienet giet distrutta peress li ma kienux tajbin ghal konsum. Qal li l-parti li kellha l-*packing* danneggjat cioe` 748 *trays tomato ketchup* ma kienux esposti ghall-istess ammont ta' shana u ghaldaqstant kienu taw kumpens lil Magro Brothers ta' 35% tal-valur fuq l-*invoice*. B'rizultat tal-polza ta' assigurazzjoni fuq imsemmija, is-socjeta' attrici

ikkompensat lill-Magro Brothers (Foods) Limited tat-telf li garrbet u cioe' il-valur tal-merkanzija effettwata, u din is-somma ta' Lm6348.47 u hekk surrogata fid-drittijiet tal-assigurata taghha. Zied jghid li s-socjeta' attrici hallset ukoll is-somma ta' Lm100.00 bhala *survey fees*. Ghalkemm huma, kif ukoll l-assigurat taghhom kienu talbu lis-socjetajiet konvenuti sabiex ihallsu s-somma mitluba fil-kawza, huma baqghu ma hallsux u ghalhekk taw istruzzjonijiet lill-avukat sabiex jipprocedi bil-kawza odjerna.

Gie prezentat affidavit ta' Peter Saliba, *claims handler* mas-socjeta' Atlas Insurance PCC Limited fejn qal li fit-2 ta' Mejju 2006, is-Sur Joe Attard rapprezentant tas-socjeta' Magro Bros (Foods) Limited kien cemplilhom biex jaghmel *claim* taht il-polza relattiva. Ikkonferma l-fatti msemmija mix-xhud precedenti u li l-valur tal-merkanzija affettwata kien ta' Lm6348.47.

Xehed Joseph Buhagiar, *Cargo Surveyor* ma' H. Vassallo Limited li semma li fis-26 ta' April 2006 gew mitluba mill-IRISL bhala *owners* tal-vapur biex f'isem il-P&I imorru ghax kien hemm kaz ta' hruq fuq wiehed mill-*containers* abbord il-vapur. Semma li xi 8 *containers* tnizzlu minn fuq il-vapur ghax il-kaptan xtaq li ma jkunx hemm aktar periklu fuq il-vapur peress li setghu gew affettwati min-nirien. Il-kontenut tal-*container* kien *rubber tyres*, bicciet zghar u l-*container* li kien tahtu u li ma kienx ta' Magro Brothers inharaqlu t-top tieghu. Semma li meta mar jaghmel is-*survey* kien hemm zewg *surveyors*, Paul Ellul u Charlo Bartolo. Il-*containers* tpoggew fejn xulxin b'20 centimetru 'l boghod minn wiehed ghall-iehor. Wiehed minn dawn il-*containers* kien ta' Magro Brothers. Wara sar jaf minghand l-agent tal-vapur li kien hemm it-tieni hruq, u kellu jaghmel *survey* iehor. Wiehed mill-*containers* ta' Magro Brothers kien tajjeb waqt li l-iehor kellu l-hsara. Zied li wara l-ewwel hruq hu u s-*surveyors* l-ohra ma tawx struzzjonijiet lill-Freeport kif ghandhom jitqeghdu l-*containers*. Il-Freeport poggiet il-*containers* fejn is-soltu jpoggu d-*damaged containers*.

Xehed Charlo Bartolo li kien jahdem bhala *surveyor* mal-MSB Valletta Limited fejn semma li hu kien appuntat mis-socjeta` Gasan Mamo Insurance Limited biex jezamina container li kien abbord il-vapur li ha n-nar. Qal li fit-28 ta' April nizlu xi 8 *containers* minn fuq il-vapur l-art u ntefghu fil-Freeport fuq in-naha ta' wara fejn ikun hemm *containers* eziljati minn ohrajn. Qal li l-*containers* tpoggew kollha fejn xulxin bil-bibien 'il barra, imissu ma' xulxin. Zied li l-*container* li rega' ha n-nar ma kienx dikjarat bhala *hazardous cargo* u kien sorpriz hafna kif rega' qabad in-nar.

Xehed Paul Ellul, *general surveyor* mal-Marine Services and Consultancy Limited u qal li hu kien appuntat mill-Ocean & Sky Logistics biex jinvestiga l-*container* TEXU 1005330 li qabad in-nar waqt li kien abbord il-vapur. Semma li fil-*container* kien hemm *shredded rubber* u fuq in-naha ta' wara tal-*container* parti minnu kien qabad in-nar. Jumejn wara kienu ikkuntattjawh ghax waqt li kien il-Freeport dan il-*container* rega' ha n-nar wahdu.

Semma li fit-3 ta' Mejju wara t-tieni hruq, rega' ra l-*open top* TEXU fejn kien fuq il-gemb u kien dannegijat. Kien hemm zewg *containers* ohra li kienu gew affettwati. Wiehed igib in-numru IRSU 401391 li kien mahruq minn barra fuq in-naha tax-xellug pero` kien ghadu sigillat u l-iehor igib in-numru GSU 3156584 li kellu konsenja ta' *food stuff*. Semma li l-*container* kien issigillat b'*seal number* Magro 001154. Semma li fl-ewwel *survey* hadd ma talab li l-*containers* li tnizzlu minn fuq il-vapur jigu mqiegheda f'xi pozizzjoni differenti. Kienu qeghdin sew u mill-informazzjoni li kellu l-*container* li ha n-nar mhux suppost li kellu konsenja perikoluza. Qal li hu ma ghaddielux minn mohhu jew issuspetta li l-*container* ser jerga' jiehu n-nar. Semma li fuq il-vapur kien hemm zewg *containers* ohra bl-istess *shredded tyres* u ma gralhom xejn.

Xehed Martin Darmanin, *Claims and Queries Supervisor* u qal li l-*container* in kwistjoni kien gie mgħobbi abbord il-vapur IRAN ILAM ma' *containers* ohra fis-27 ta' April 2006. Kienu rcevev notifika minghand il-kaptan li l-vapur irid jerga' lura l-Malta Freeport minhabba li *container*

partikolari ha n-nar. Semma li l-*containers* fuq il-vapur ikunu mgħobbijin ma' gemb xulxin, xi erba' pulzieri 'l bogħod minn xulxin. Fit-28 ta' April 2006 il-vapur wasal lura l-Freeport u l-kaptan talabhom inizzlu l-*container* li ha n-nar u tmien *containers* ohra li kienu madwaru. Qal li l-*container* kien tnizzel minn fuq il-vapur mitfi u kien poggewh mat-tmien *containers* l-ohra f'*hinderland area*. Dawn ikunu 'l bogħod minn xulxin differenza ta' 12-15 feet *container* minn iehor. Qal li xi jumejn wara dan il-*container* rega' ha n-nar. Il-*container* kien *open top* jigifieri s-saqaf ikun tal-*canvas* u għalhekk tas-Civil Protection biex jiggieldu n-nar kienu qalbu l-*container* fuq il-genb tieghu.

Semma li wara li gie lura l-*container* kien hemm rapport dwar il-hsarat. Il-*container* ma kienx indikat bhala *dangerous cargo* u huma ma kellhom ebda indikazzjoni x'kien fih il-*container*. Qal li huma ma kienux ezaminaw il-kontenut tal-*container* wara l-ewwel hruq. Il-Freeport jistghu jifthu l-*container* biss meta jghidilhom il-klijent jew l-agent u mhux minn jeddhom. Wara sar is-*survey* fil-prezenza tas-*security* tagħhom. Peress li ma kellhomx permess biex jinfetħ il-*container* huma kienu poggewh '*in a segregated area*'. Qal li bejn l-ewwel u t-tieni hruq huma ma staqsewx lill-agent biex jezaminaw il-kontenut.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

Irrizulta li s-socjeta` rikorrenti kienet assigurat lis-socjeta` Magro Brothers (Foods) Limited zewg *containers* kontenenti *jelly* u *tomato sauce* li gew danneggjati hawn Malta u cioe` fis-26 ta' April 2006 jew il-gurnata ta' l-ghada, pero` dejjem waqt li l-istess *containers* kienu fil-pussess u taht il-kontroll ta' l-intimati jew min minnhom u li d-danni sofferti minnha kienu jammontaw għal Lm6348.47 (€14,787.96) skond ma irrizulta mis-*survey report* li għalihom għamlet tajjeb l-istess socjeta` rikorrenti meta nefqet is-somma ta' Lm100 biex sar dan is-*survey* u għalhekk giet surrogata fid-drittijiet tagħha abbazi tal-polza ta' assigurazzjoni.

Ir-rikorrenti sostniet li dak li gara kien b'rizultat ta' nuqqas ta' hsieb, traskuragni, imperizja jew nuqqas ta' hila fl-

ezercizzju tal-professjoni ta' l-intimati jew min minnhom stante li kien hemm hruq fuq il-vapur IRAN ILAM u meta gew skarikati l-istess *containers* tas-socjeta` assicurata minn fuq l-imsemmi vapur dawn tpoggew prattikament imissu mal-*container* li kien ha n-nar fuq il-vapur u b'hekk giet kawzata u jew komplet tizdied il-hsara konsiderevolment lill-istess *containers* u l-prodott ta' go fihom, meta n-nar rega' qabad.

L-IRISL (Malta) Limited ikkontendiet li mhix responsabbli ghad-danni kawzati ghax il-kaptan kien qeda dmiru b'mod responsabbli meta l-merkanzija kienet fil-kustodja tieghu. Meta l-*containers* gew skarikati minn abbord gew fdati fil-kustidja tal-Malta Freeport. Min-naha taghha l-Malta Freeport Terminals Limited insistiet li hi hadet il-prekawzjonijiet necessarji biex il-*containers* jitqieghdu distanza ragjonevoli minn xulxin.

Irrizulta li:

- li kien hemm hruq fuq il-vapur,
- li dan il-hruq origina minn *container* partikolari,
- li dan il-*container*, flimkien ma' tmien *containers* ohra tnizzlu minn abbord,
- la l-Kaptan u lanqas l-agent tal-bastiment ma kellhom sehem fil-mod u maniera ta' kif kellhom jinzammu dawn il-*containers* gewwa l-Malta Freeport.
- li dawn il-*containers* kollha tpoggew f'arja partikolari tal-Malta Freeport, u mhux ma' *containers* ohra,
- li dawn il-*containers* tpoggew hdejn xulxin,
- li rega' kien hemm in-nar fl-istess *container* li kien qabad,
- li l-prodott tas-socjeta` assicurata mis-socjeta` rikorrenti sofriet hsara fil-merkanzija taghha li kienet f'wiehed mill-*containers* li tnizzel minn abbord.

Ikkunsidrat li:

Il-Malta Freeport Terminals Limited kellha l-obbligu li tiehu hsieb l-oggetti bhala *bonus paterfamilias*; kellha l-obbligu li tissorvelja li ma jergax ikun hemm nar fuq l-istess *containers* specjalment meta kienet gja taf li kien hemm

hruq precedenti; kellha l-obbligu li tqiegħed dawn il-*containers* b'mod lijek ikun hemm hruq fuq wieħed, dan ma jilhaqx il-*containers* l-oħra; anke l-istess soċjeta` kienet irrealizzata tan-necessita` ta' kura speċjali u poggiet l-istess *containers* f'*area* riservata; li l-container li ha n-nar precedentement kellu prodott kombustibbli u kien *container open top*. Izda l-*containers* tpoggew distanza ta' xi 20 centimetru bogħod minn xulxin u dan il-fatt jirrizulta apparti minn xi depozizzjonijiet, anke mill-fatt li meta rega' qabad il-*container* li kien fih it-*tyres*, qabdu wkoll *containers* oħra fil-vicin. Il-hsara li grat fil-*containers* l-oħra meta n-nar ha t-tieni darba gralha hekk minhabba l-vicinanza mal-ewwel *container*.

Għalhekk din il-Qorti hi tal-fehma li hekk kif dawn il-*containers* gew skarikati minn abbord il-bastiment, il-bastiment ma baqax responsabbli jew fil-pussess ta' dawn il-*containers* bil-konsegwenza għalhekk illi għal dak li gara wara dan l-istadju jirrispondu għalih l-intimati l-oħra Freeport Terminals Limited. Is-soċjeta` Malta Freeport Terminals Limited kienet fid-dmir li tistiva l-*containers* b'mod li tigi evitata hsara ulterjuri, partikolarment f'cirkostanza meta seta' kien prevedibbli li bhal ma irrizultaw nirien spontanji fil-*container* in kwistjoni, seta' facilment jew almenu ma setax jigi eskluż li jifaccaw nirien oħrajn mill-istess merkanzija kif fil-fatt irrizulta.

Jingħad ukoll li ebda wieħed mill-intimati ma ikkontesta l-ammont tal-hsarat li sofriet is-soċjeta` assicurata mis-soċjeta` rikorrenti.

Illi s-soċjeta` intimata Malta Freeport Terminals Limited, biex tiskolpa lilha nfisha sostniet li l-agent tal-*container* TEXU1005330 ma kienx indika li l-materjal ta' go fih kien perikoluz. Izda din hi haga li tikkoncerna lill-imsemmi agent u l-istess soċjeta`, izda mhux il-kontendenti l-oħra odjerni. L-istess soċjeta` intimata ssemmi li l-*containers* skarikati gew imqegħda fuq art imsejha *hinderland* – mhux fuq il-moll mal-*containers* l-oħrajn – sabiex issir “*a proper damage investigation by P&I Club*”. Dan ikompli juri kemm l-istess soċjeta` intimata hasset il-bzonn li tittratta l-kaz b'mod speċjali u li tagħmel l-investigazzjonijiet

necessarji fuq il-*container* li kien ha n-nar, inkluz fil-fehma tal-Qorti, sorveljanza veloci u adegwata biex ma jergax jiehu n-nar. Il-Qorti tirrileva li l-*container* in kwistjoni kien '*open-container*' cioe` ma kellux saqaf tal-metall izda kellu saqaf tal-*canvas*, u ghalhekk seta' facilment jigi ezaminat ghall-kontenut tieghu b'mod li s-socjeta` intimata setghet facilment tkun taf li l-materjal kien kombustibbli.

Ghalhekk mhux applikabbli dak li gie sottomess fin-nota ta' osservazzjonijiet tal-konsulent legali tas-socjeta` intimata Malta Freeport Terminals Limited:

“Jinghad qabel xejn, illi l-Ligi ma tghati ebda dritt fil-Freeport li tiftah *container* jekk mhux fuq talba specifika tal-Pulizija jew tal-Awtorita` Doganali u l-ftuh tal-*container* irid isir fil-presenza tal-agent. Il-Freeport ma tkunx taf il-kontenut ta' *container* u l-agent ghandu dmir biss li jinforma lill-Freeport jekk hemmx materjal perikoluz f'*container* partikolari; f'dan il-kaz ma kien hemm ebda indikazzjoni li l-*container* kien fih materjal perikoluz. Una volta li l-Freeport ma kellhiex ghaliex tahseb illi kien hemm materjal perikoluz fil-*container*, hija ma kelliex ghaliex tiehu prekawzjonijiet specjali fil-kaz in dizamina.”

Izda tali obbligu ta' prekawzjonijiet certament li qam wara li l-*container* ha n-nar l-ewwel darba, u ghalhekk mhux kif gie sottomess li “Wara l-incident, kullhadd isir bravu”. Tant li kif tqeghdu l-*containers* fil-*hinderland* ma kienx sodisfacenti, kuntrarjament ghal dak sostnut mis-socjeta` Malta Freeport Terminals Limited li fil-fatt ha n-nar.

Is-socjeta` Malta Freeport Terminals Limited tipprova tghid li xi parti mill-hsarat saru waqr l-ewwl hruq, izda in sostenn ta' din l-allegazzjoni ma ngiebet ebda prova. Huwa veru li dan huwa possibbli, izda l-Qorti ghandha l-obbligu li toqghod fuq il-provi u mhux fuq il-possibilitajiet.

Fin-nota ta' l-osservazzjonijiet taghha s-socjeta` intimata Malta Freeport Terminals Limited sostniet:

“Il-figura tas-socjeta' konvenuta f'dawn ic-cirkostanzi kienet dik ta' depozitarju tal-*containers*, li skond il-Ligi nostrali, ghandu jiehu hsieb tal-haga taht depozitu daqs kemm jiehu ta' l-oggetti fil-kustodja tieghu (Art. 1899 tal-

Kap. 16). Id-depozitu hu volontarju jew necessarju (Art. 1895, Kap. 16); id-depozitu in kwistjoni kien wiehed necessarju (Art. 1920). Il-livell tal-kura tad-depozitarju tvarja jekk id-depozitu jkun volontarju jew depożitu necessarju; fl-ewwel ipotesi (i.e. depożitu volontarju li ghandu l-elementi msemmija fl-Art. 1900 tal-Kap. 16) id-depozitarju jwiegeb ghal kull negligenza, tkun kemm tkun zghira filwaqt illi fit-tieni ipotesi (i.e. depożitu necessarju) mhux mistenni l-istess grad ta' kura mid-depozitarju. Is-socjeta' esponenti rceviet *containers* li dwarhom ma kien hemm ebda indikazzjoni li jikkontjenu materjal perikoluz.”

Kif gja nghad aktar 'il fuq, il-fatt li l-agent ta' TEXU1005330 ma ghamel ebda dikjarazzjoni, ma taffettwax lill-kontendenti l-ohra tal-kawza odjerna izda trid tigi ezaminata possibbilment fid-dawl ta' proceduri bejn il-partijiet koncernati. Fil-fehma tal-Qorti l-possibbiltà ta' hruq iehor kien ragjonevolment prevedibbli u kien hemm negligenza qawwija meta ma sarx ezami ulterjuri tas-sitwazzjoni b'mod li rega' ha n-nar.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghalhekk il-Qorti hija tal-fehma li s-socjeta` rikorrenti fit-talba taghha hija gustifikata u li s-socjeta` IRISL (Malta) Limited bhala operatur tal-bastiment in kwistjoni qdied l-obbligi taghha u r-responsabbilta` hija ta' Malta Freeport Terminals Ltd. Kif inghad, l-ammont ta' danni ma giex kontestat, filwaqt li kien gie konfermat minn funzjonarji tas-socjeta` rikorrenti, u ghal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' t-talba tas-socjeta` rikorrenti fis-sens li tiddikjara lil Malta Freeport Terminals Limited responsabbli ghad-danni subiti mill-assigurata tas-socjeta` rikorrenti ghar-ragunijiet fuq imsemmija.

Tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta` rikorrenti fis-somma ta' Lm6,448.47 ossija €15,020.89.

Tikkundanna lis-socjeta` Malta Freeport Terminals Limited thallas lis-socjeta` rikorrenti s-somma hekk likwidata bl-imghax mil-lum, data li l-ammont gie likwidat.

Spejjez kontra Malta Freeport Terminals Limited.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----